

Vitnisfrágreiðingarnar og prosedura í neyðtøkumálinum:

Eingin tók gentuna fyri fult

Vitnisfrágreiðingarnar í Føroya rætti seinnapartin mikudagin vóru drúgvur og søgdu tilsamans um fleiri ræðuligar hendingarøðir, sum endaðu við fosturtøku, tó at tey ið vistu um hendingina, einki gjørdi við málið

DAGNY JOENSEN
JENS KR. VANG

Hurðarnar í rættarsalinum vóru bert afturlatnar, tá tann unga kvinnan, sum var 17 ára gomul tá hendingarnar fóru fram í 1995.

Hóast fleiri læknar og tey avvarðandi hjá tí órættaðu vóru fædd sum vitni, stendur bert eitt eftir: Ongin gjørdi sær ómak at tosa við gentuna, um tað sum varð farið fram og tað, at hon varð vörðin við barn og fekk fosturtøku í august mánaða 1995.

Alt gekk ógvuliga skjótt fyri seg. Gentan var í 12. viku við barn, áðrenn familjan fekk vitan um, hvat var hent. Tá var gentan sárliga so illa fyri, at hon bert hevði eitt ynski: at fáa fosturtøku. Hon hótti við sjálmorði, um tað ikki var eftirlíkað.

Familjan og læknarnir eftirlíkaðu, uttan at seta spurningartekin við hendingarnar sum fóru til, at hon varð vörðin við barn.

Ongin tosaði við gentuna um hendingina aftaná fosturtøkuna. Øll skúgvaðu tað í gloymiskuna.

Ein høgtstandandi politikari

Um orsökina kom fram í rættinum: Ein høgt standandi politikari hevði neyðtikið gentuna.

Foreldrin, sum vistu hvør persónurin var, troystaðu sær ikki at hoyra um »detaljurnar«, og læknarnir vóru ikki hugaðir at fara víðari við málinum, hóast teir sambært grein í fosturtøkulógini, høvdu skyldu at melda málið til lögregluna.

Pápin at gentuni kravdi, at ein roynd varð tikin av fosturinum. Tá pápin varð spurður, hví hann hevði kravt tað, svaraði hann, at royndin skuldi nýtast sum prógv, um tann ákærði gjørdi hetta aftur.

Lítið varð spurt um fosturroyndini í rættinum, men í einum síðusetningi í málvevnisumrøðuni (proseduruni) hjá verjanum kom fram, at royndin horvin.

Krav: í minsta lagi fongsul

Jens Severinsen, ákæri, segði m.a. í síni málvevnisumrøðu, at um hendingin fór fram, sum John Petersen hevði greitt rættinum frá, so var einki ivamál um, at ákæri skuldi frikennast, men at hendingin als ikki var farin fram, so sum ákæri vildi vera við.

Ákæri vakti gentuna á

nátt, og bað hana koma upp á at tosa við seg. Gentan helt, at ákæri, sum hon leigði frá, var ónøgdur við leigarnar, sum spældu ov at ov nógvur larmur ella tílíkt var í íbúðini, fór tí upp at tosa við ákærda.

Lokkað undir skeivum fortreytum

Tá gentan varnast, at hetta als ikki eru ørindini hjá ákærda, roynir hon at ríma tvær ferðir, men hann forðar henni at fara.

John Petersen royndi eisini at fáa foreldrin at ávirka gentuna, til ikki at vitna í-móti sær í møguligum rættarmáli. Tað helt ákærin verða týðandi dømi um, at talan var um neyðtøku. Annars var torført at skilja, hví ákærði gjørdi so nógv burtúrur.

Ákærði hevði eisini havt fleiri samrøður við mammuna, eftir at málið kom fram alment, og hevði viðgengið fyri mammuni, at tað kanska var ímóti viljanum hjá órættaðu, at samlegan fór fram.

Hann fór fram dømi um rættarmál frá 5. juni í Eystar Landsrætti, sum hevði staðfest ein dóm um neyðtøku, við 10 mánaðar fongsulsrevsing. Tað helt ákærin verða minsta revsing í hesum máli.

Verjarnir sum vóru tveir í tali, Christian Andreasen og Magnus Petersen, býttu proseduruna millum sín, ein um tað tekniska, lögfrøðiliga partin, og hin um tær veruligu hendingarnar.

Verjarnir: Einki prógv

Magnus Petersen kravdi friðmøting, tí tað ikki kundi prógvast at verbalar og líkamligar valdsgerðir vóru viðurkendar sum tvingsul til samlegu. Hann setti ikki, at talan var um neyðtøku.

Harnæst helt hann, at frágreiðingarnar hjá avvarðandi at gentuni, vóru avleiddar av frágreiðingini hjá henni, og at ákærvaldið ikki hevði prógvað, at frágreiðingin hjá órættaðu var tann rætta.

Rætturin hevði bert tvær subjektivar frágreiðingar at halda seg til, segði Magnus Petersen.

Christian Andreasen fórði í síni proseduru fram, at ákærði kundi fyríhalda seg til ákærna, av tí at so long tíð var frálíðin, síðani hendingin fór fram.

Verjin hevði ongantíð hoyrt um at eitt mál var tikið upp til dóms, sum varð meldað hálvfjórða ár eftir,

at tað var hent. Hann hevði ongan dóm funnið, sum líktist hesum málinum.

Hann helt, at umstøður hjá gentuni vóru soleiðis háttáðar, at hon hevði brúk fyri at fáa fosturtøku.

Hon er uppalld í kristilgum heimi, og kundi tí ikki siga foreldrunum, at hon hevði verið í song við ákærda.

Christian Andreasen fórði fram, at fosturroyndin var horvin, og at tí einki prógv var fyri at ákærði var partur í málinum.

Læknarnir høvdu skyldu at melda

Læknarnir, sum vóru um gentuna tá hon fekk fosturtøku, vóru eisini tiknir við í umhugsanini. Sambært lóg um fosturtøku, hava læknar skyldu at fráboðatað, um neyðtíkin kvinna er vörðin við barn, og krevur fosturtøku. Læknar sum ikki fráboðaðu tað, kunnu revsast við upp til tvey ára fongsul. Tað visti, at læknarnir ikki høvdu tikið órættaðu fyri fult, tá hon við kommunulæknan hevði sagt, at hon var neyðtíkin.

Ákærin fekk seinasta orðið, og segði, at ákærði hevði

Christian Andreasen, verji hjá ákærda kravdi frikennning: - Ákærin hevur ikki prógvað, at John Petersen framdi neyðtøku, segði hann í síni proseduru

fullan rætt til at lúgva alt tað honum lysti, meðan tað var álagt vitnunum at siga sannleikan í rættinum.

Dómurin verður sagdur friggjadagin kl. 14.

Meira um málið á síðu 21

Alfred Petersen, advokatur, var hjásetari hjá órættaðu, og var hjásetaður undir rættarmálinum. Hann setti fram krav um endurgjald, sum stóða verður tikin til aftaná dómin

Jens Severinsen, politiákæri: - Ákærði hevur fullan rætt at lúgva alt tað honum lysti í rættinum, meðan álagt er vitnunum at siga sannleikan